

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«РОЗПИС НА ДЕРЕВІ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №5 від «15» січня 2025 р.**

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Розпис на дереві
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон	097 90 600 73
Е-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4664
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Для усестороннього розвитку художника-педагога важливим є набуття практичних навиків та умінь з декоративного малювання. Програмою передбачено вивчення розпису на дереві, як одного із видів народного малярства, який формувався упродовж століть під впливом регіональних мистецьких особливостей і має спільну естетичну основу – філософію художнього ремесла. Предметом вивчення дисципліни є художні, композиційні і технологічні аспекти, світосприйняття і творчість митців, чиї твори стали знаковими для розвитку художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є вивчення основ декоративного малювання та можливостей його використання у педагогічній практиці.</p> <p>Основними цілями вивчення освітнього компоненту є застосування художніх методів у створенні декоративних композицій та опанування технічними засобами і навиками роботи.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p style="text-align: center;">Інтегральна компетентність</p> <p>ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p> <p>ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності на основі етичних принципів, толерантності, до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК7. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, виявляти та утверджувати національно-культурну ідентичність, реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства; утверджувати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.</p> <p style="text-align: center;">Фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)</p> <p>ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.</p> <p>ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.</p> <p style="text-align: center;">Компетентності предметної спеціальності (ПК) 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)</p>	

- ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.
- ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.
- ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.
- ПК6. Здатність до організації, управління і моніторингу якості художньо-творчих та мистецько-освітніх проєктів.
- ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

- РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.
- РН11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності, поваги й толерантності у полікультурному суспільстві.
- РН13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН) 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

- ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.
- ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.
- ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.
- ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.
- ПРН7. Уміти графічно, колористично і пластично декорувати предмети ужиткового мистецтва.
- ПРН9. Знати комп'ютерно-графічні технології та вміти виконувати твори образотворчого мистецтва в цифровому форматі.
- ПРН14. Уміти створювати безпечні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6
Практична робота	24
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Український орнамент як явище національної і світової культури	2		4
Тема 2. Генеза і становлення декоративного малювання в Україні (петриківського, яворівського, писанкового, вишитого)	2		6
Тема 3. Орнамент петриківського декоративного розпису у творах визначних майстрів Практ. робота № 1. Вивчення семантики і символіки орнаменту		2	6
Тема 4. Техніка та прийоми виконання петриківського декоративного розпису Практична робота № 2. Вивчення техніки виконання орнаменту		4	8
Тема 5. Виконання петриківського декоративного розпису на площині та об'ємних формах з дерева Практична робота № 3. Виготовлення методичних таблиць		4	8
Тема 6. Народне мистецтво та художні промисли Яворівщини в ХХ ст. Дослідники народного мистецтва Яворівщини та їх праці	2		4
Тема 7. Історія, традиції та художні особливості яворівського декоративного малювання і різьби на дереві. Весільні скрині та дитячі забавки: композиція, техніки виконання, художні особливості орнаменту Практична робота № 4. Вивчення техніки і семантики орнаменту		4	8
Тема 8. Різновиди декоративної пластики в дереві і технологія оздоблення дитячих забавок Практична робота № 5. Оздоблення іграшок (коник і пташка)		4	8
Тема 9. Визначні майстри яворівської мистецької школи декоративного малювання та різьби на дереві, їх творчі здобутки (участь у виставках). Образний світ художниці Наталії Дюг Практична робота № 6. Оздоблення шкатулки		6	8
Разом:	6	24	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Вид контролю – залік Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 50 балів, Контрольна робота – 5 балів; Підсумкова творча робота – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 15.</p>											
	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th colspan="3">Шкали оцінювання</th> </tr> <tr> <th>Університетська</th> <th colspan="2">Національна</th> <th>Шкала ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90 – 100</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">Відмінно</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> </tbody> </table>	Шкали оцінювання			Університетська	Національна		Шкала ECTS	90 – 100	5	Відмінно	A
Шкали оцінювання												
Університетська	Національна		Шкала ECTS									
90 – 100	5	Відмінно	A									

		80 – 89	4	Добре	<i>B</i>
		70 – 79			<i>C</i>
		60 – 69	3	Задовільно	<i>D</i>
		50 – 59			<i>E</i>
		26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	<i>FX</i>
		1 – 25			0
Вимоги до письмових робіт	<p>Контрольна робота – 5 балів Підсумкова творча робота – 30 балів Самостійна робота – 15.</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання:</p> <p>A (відмінно) – виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу досліджуваної проблематики та виявленням авторських умовиводів, гіпотез, припущень тощо – 5 (відмінно) – 90-100 балів;</p> <p>B (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками – 4 (дуже добре) – 80-89 балів;</p> <p>C (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з достатнім рівнем якості роботи в цілому – 4 (добре) – 65-79;</p> <p>D (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення – 3 (задовільно) – 55-64;</p> <p>E (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт – 3 (достатньо) – 50-54;</p> <p>FX (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах – 2 (незадовільно) – 35-49;</p> <p>F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання – 2 (неприйнятно) – 1-34.</p>				
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань				
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; Форма здачі – творча робота.				

7. Політика навчальної дисципліни

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>
2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.).
3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора №447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора №417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ. 1993. 273 с.
2. Антонович Є. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки у школі: Навч.-метод. посібник для студентів худ.-граф. факультетів вищ. навч. закл. Київ: ІЗМН. 1997. 312 с.
3. Гнатюк М. В. Нев'янучі квіти Покуття у творчості Параски Хоми. Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 41. Львів. 2019. С. 46-52.
4. Гнатюк М. В. Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект: Збірник наук. праць / [упор.: Л. В. Сліпчишин].* Львів: СПОЛОМ. 2019. С.6-18.
5. Гнатюк М. В. Українська народна іграшка як засіб художньо-естетичного, трудового і національного виховання. *Гірська школа Українських Карпат. Наукове фах. вид-ня з пед. наук.* Івано-Франківськ. 2017. № 17. С. 81-90.
6. Гнатюк М. В. Яворівська іграшка і скриня: історія розвитку та художні особливості. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка.* Вип. XXVIII-XXIX. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. від. ЦІТ ПНУ. 2009. С. 21-27.
7. Гнатюк М.В. Декоративне малярство села Петриківки як джерело художнього виховання учнів. *Мистецтво в сучасній школі: проблеми пошуків /* За заг. ред. доц. М. В. Вовка. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ. 2008. Вип II. С. 17-27.
8. Дацко В. І. Яворова віть. Літопис рідного краю в життєписах. Енциклопедичний бібліографічний довідник. Львів: Логос. 2009. 498 с.
9. Жеплинський Б. М., Ковальчук Д. Б. та ін. Творці яворівських забавок. Львів: Колесо. 2018. 270 с.

10. Завершинський В. Олександр Опарій: петриківські мотиви у мистецтві декоративного розпису / за ред. доц. Н. Мархайчук. Харків: Раритети України, 2017. 168 с. (Майстри українського фарфору та фаянсу: вип.2).
11. Кириченко М. Український народний декоративний розпис: навч. посіб. Київ: Знан.-Прес, 2006. 228 с.
12. Полякова та ін. Образотворче мистецтво, 1-7 класи; теорія навчання, календарно-тематичне планування, основні поняття з образотворчого мистецтва: навч.-метод. посібн. для вчителів. Харків: Скорпіон. 2001. 160 с.
13. Селівачов М. Лексикон української орнаментики. Київ. 2009. 208 с.
14. Тимків Б. М., Кавас К. М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Ч. II. Мозаїка. Випалювання. Розпис / За ред. доц. Б. М. Тимківа. Львів: Світ. 1996. 144 с.: 88 іл.
15. Яремін В. М., Захарчук-Чугай Р. В. Скарбниця народного мистецтва Яворівщини : книга-альбом. Дрогобич: Коло. 2020. 228 с.; іл.

Додаткова:

1. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник у двох томах / Запаско Я. П. (керівник авт. колект.), Голод І. В., Білик В. І., Кравченко Я. О., Лупій С. П., Любченко В. Ф., Мельник І. А., Тарновський О. О., Шмагало Р. Т. Львів: Афіша. 2000. Т. 1. 364 с.; Т. 2. 400 с.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну